

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 40 cor. (20 Lei)
Pe 1/2 de an . . . 20 cor. (10 Lei)
Un număr 80 fileri (40 bani).

iese odată la săptămână.

Adresa: „UNIREA POPORULUI”, Blaj, Jud. Alba-de-jos.
Director: **Alexandru Lupeanu-Melin**, deputat.

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunt odată 1 cor. a doua și a treia oră 80 fl.

Cărarea cea bună.

De Alexandru Lupean, deputat.

Vecuim astăzi vremuri schimbate. Lumea a luat altă față în câțiva ani de zile, cum nu ne-am fi putut gândi să iee nici într'o sută. Popoarele pământului s'au învăluit cinci ani într'un război ne mai pomem. Și peste milioanele de morți și de morminte a răsărit o rânduială nouă, o altă împărțire de țări și de granițe, cum nici visul cel mai îndrăzneț n'a înțezărit.

Războiul cel mare a fost ca o furtună cumplită, cu nori grei de păcură, cu volburi măturătoare, cu trăsnete și cu fulgere de ispășire. Acestea trăsnete și fulgere nu au venit însă din mânia văzduhului tulburat, ci din guri de tunuri și de mașini ucigătoare.

Furtuna grozavă nu a îndoit copaci și arbori de strajă, ci a ingenunchiat popoare și a strivit crai și împărați cutropitori, a stricat rânduiele vechi și a deslegat lanțuri de robie. Vijelia a schimbat fața pământului și a croit lumea cea nouă, în care ne-a hărăzit Dumnezeu să ne ducem noi zilele acum.

Însă, ca după oricare tulburare de văzduh, ceriul deasupra capetelor noastre încă nu-i limpede pe deplin, și răsunetele furtunii călătorite mai vesele încă pe la margini de zări și aerul e plin de pucioasă și de câtran, cari ne învăluie și

ne apasă piepturile. Așa cere firea lucrurilor și oșanda sortii.

Furtunile umblă cu spaimă și cu sguđuri, cu suferință și cu dureri. Războiul cel mare a preserat și peste capetele noastre multă văltoare și multe pătimiri. Și ne-a făcut în multe rânduri să ne apropiem chiar de clătineala cumpătului și nădejzii de mai bine. Dar stăpânul ceriului nu a cerut pierzarea noastră, ci ne-a răbdat în marea sa milostivire și, pentru creștinătatea sufletelor și tăria dreptății noastre, ne-a scos la liman bun și la unirea cea fericită a tuturor fraților de un sânge și de-o limbă.

Noi Români am ieșit din furtună cu frunțile ridicate, cu ochii plini de bucuria visului împlinit. . . Astăzi suntem un stăpân, o Țară, o Limbă și o Nădejde!

Furtuna cea mare a războiului și a învălmășelii dintre neamuri a trecut acum. Dar urmele ei au rămas încă și nădușeala vălvorii celei mari plutește peste capetele noastre ca o negură tomnatică.

Oamenii din toată lumea potopită de război se trezesc din toropeala spaimii, a frământărilor și a durerilor, își ridică ochii înlăcrimați spre soarele păcii și caută să se înalțe din sfărâmurile primejdiei trecute și să înceapă iarăși viața cea rodnică și tigrinită a zilelor de întinerire.

Lumea s'a trezit, încearcă să uite suferințele de ieri și pune mâna pe uneltele de clădire nouă, de refacere.

În această sirguință de înnoire e mare fierbere și clocot în toate părțile. Bat vânturi primăvăratice și se încruceșează tot felul de învățături și de îndemnuri spre mai bine. Nici când nu s'au țesut deasupra pământului atâtea idei, gânduri și sfaturi de îndrumare, ca acum, în vremea de schimbări. Și nici când atâtea proroci și atâtea povățuitori ca acum. Fiecare su planurile și cu povețele lui.

Fiecare arată cărări după sufletul și după nzuințele lui.

Astfel de proroci și de sfetnici se abat astăzi tot mai mult și spre sate, căci știu cu toții că acolo este tăria și puterea de viață a neamurilor. Vă întâlniți cu ei la toate răspântiile, la toate marginile de drumuri. Toți vă prind de mână și toți vă făgăduiesc marca cu sarea, chie-mându-vă să vă legați de poala hainei lor ca să vă ducă de dreptul în grădina raiului pământesc.

Cei mai mulți dintre ei sunt neam străin, dar sunt destui dintre aceștia și limbă de a noastră, cari au prins sămânțuri de învăț de prin străini.

Față cu tot soiul de oameni cu gură mare și cu tălcuri de vorbe late, noi scriitorii acestei gazete, pe cari ne doare sufletul de Dumnia noastră, pentru că sunteți părinți și frați ai noștri, vă îndreptăm spre singura cărare bună de trezire din toropeala

zilelor de primenire, spre cărarea cea bătrână, pe care au purces atâtea rânduri de moși strămoși și care s'a dovedit dreaptă și fericitoare pentru sâtenii noștri. Iar cărarea este aceasta:

Nu vă uitați nici la dreapta, nici la stânga în zoala voastră de oameni cu judecată dreaptă, nici nu ascultați toate vorbele, cari răsună; nu vă clătinați de fiecare suflare de vânt, care trece peste țărini și peste sate. Nu vă amestecați în lărmălaia politicii, nici nu luați de bani buni tot ceea ce spun haihii drumurilor de țară și ai târgurilor.

Sâtenii nu pot avea decât o singură credință și o singură politică: glasul ogorului și al uneltelor de muncă, glasul hărniciei și al străduințelor dătătoare de belșug, de sănătate și de fericire pământescă.

Vedeți-vă de plug, de ogoare, de vituțe și de strânsură mânilor voastre binecuvântate. Acestea dau bogăție, dau chiag la pungă, dau tărie la vorbă și dau preț în ochii prietinelui ca și al dușmanului.

Săteanul să aibă moșia lui, oana, masa și sănătatea, iar cealalte toate se adaug. Hărnicia și aldaș la hotar; — asta-i politica cea bună a sâtenilor. Și singura cărare spre înnoirea cea folositoare.

Țară avem, stăpân de legea noastră avem. Incolo, deocamdată iarăși coarnele plugului, dragoste de lucru și de glie. . . Și Doamne-ajută!

Se jidovește Blajul.

Ne doare inima când trebuie să spunem aceste cuvinte, dar n'avem ce face, trebuie să le spunem. Până acum credeam, că e bine să tăcem, că doară doară se vor schimba lucrurile; dară astăzi trebuie să ne convingem, că dacă nu vom spune și în foaie, ceace simțim în inimă și spunem prietenilor noștri, Blajul va fi noul Ierusalim al Jidovilor din România-Mare.

S'au strecurat rând pe rând, și când a fost revoluția, văzând că în toate părțile le-a mers rău, numai în Blaj au fost apărați de chiar unii români, încât nici un fir nu li s'a clătuit din perciuni, au început să măvălescă tot mai mulți, până ce ac-am trezit, că aproape toate pravăliile sunt jidovești. Și ce e mai dureros, chiar unii de ai noștri li apără, și în loc să se ferească de ei, îi încurajează și se chiar ortăcesc cu ei.

Ei bine, așa nu mai merge. Asta n'o mai putem suferi și s'a isprăvit. Blajul, leagănul culturii românești, să se jidovească, pentru că așa le

vine bine câtorva inși? Vom vedea cine o fi mai tare, noi, cari ne-am jertfit tot ce am avut mai scump pentru acest Blaj, ori Jidovii și apărătorii lor.

Pe vremea Ungurilor aceiași Jidani, cari ne dau binețe astăzi, ne ureau și ne păreau, ne batjocoreau și și rădeau în pumni de noi. În pravăliile lor nu se afla nici sape, nici petrol, nici alte bunătăți pentru noi, iar când clopotele mănăstirii din Blaj, fură silite să vestească săderea Bucureștilor în mâinile Nemților, când noi totți plângeam cu hohote, ei rădeau și ne arătau cu degetul, iar o doamnă de jidov din Blaj a spus în fața mai multora, că „hái Isteanek, most vége Nagy-romániának”, adică „mulțămintă lui Dumnezeu, de acum s'a isprăvit cu România-Mare”.

Se poate, întrebăm noi, ca acești dușmani ai noștri să fie suficient să stăpânească Blajul?

Noi suntem creștini, legea noastră ne poruncește să iubim chiar și pe dușmanii noștri, dar nu ne lăpășă să

scoatem pânca din gura copiilor noștri și să o dăm răuvoitorilor.

Trăiască și ei, întru cât se vor omeni, între noi, dar să nu se obrăznicească, că se va umplea paharul și când noi, cari i-am apărat în revoluție,

vom începe a arăta nevoile lor, și că sunt apărătorii satelor și ale orașelor, ni-e frică că se vor topi ca ceara de fața focului și ei și părtinitorii lor.

Deocamdata atâta!

Vești bune din Șona.

Fondul de bucate pentru biserică. — Șonenii colindă pentru înmulțirea fondului. — Răutatea și ticăloșia Sașilor din Șona. — Cum i-au păcălit Românii.

Pușinii dar vrednicii Români din comuna săsească Șona. văzând că de slăbău și nelăcătore e biserica lor, au hotărât că ar fi bine să-și ridice și ei o bisericuță mai mare. Spre acest scop după slabele lor puteri și-au înființat un fond de bucate, pe cari vânzându-le în fiecare an au ajuns la jumătatea de 2550 cor., bani parte depuși în banca „Patria” din Blaj, parte dați la popor pe dobândă. În sf. sărbători ale Crăciunului au umblat în comunele vecine la colindat, strângând suma de 1400 cor. — Lucrurile acestea vrednice de laudă le-a făcut curatorul din Șona în frunte cu vrednicul curator primar George Cristea și Vasile Giacodi cantor. Dorind să a-și înmulți fondul prin toate mijloacele, s'au hotărât ca să facă și o petrecere populară. Fiindu-le școala însă necorespunzătoare curatorul în frunte

cu domnișoara învățătoare Aurelia Lechințan au rugat pe preotul săsesc, să binevoiască a le da o sală dela școala lor pentru petrecere. S'a întâmplat însă, cum a fost de prevedut sașii nu le-au dat sala. Tiganii erau tocniți, adevă ei, mai puțin decât sașii, s'au hotărât să zică în cinste de dragul sfințel bisericii. Dar acum ce era de făcut? Ca să nu rămână de rău sașilor, s'au îndreptat către preot și învățător din Bita, cari cu cea mai mare dragoste lăsat să folosească una din salele școlii. Astfel petrecerea s'a ținut în Bita la 12 Februarie și a reușit foarte bine, luând parte o mulțime de oameni.

Petrecerea a avut și un program statorit anume de cântecuri din Șona Vasile Giacodi, care a spus mai multe poezii, prin cari de multeori storcea lacrimă din ochii publicului, de altădată sala hohotea de râs. Tot le

Stan, cu mașinile.

De Ioan Agârbiceanu.

Însumare. Această povestire frumoasă, din care sătenii noștri pot să culeagă și o bună învățătură, este luată din cea mai nouă carte care a ieșit de sub tipar în zilele acestea la București sub numele de „Popa Mare, a Părintelui Agârbiceanu, cel mai mare scriitor ardelean al nostru de astăzi. — Redacția.

Din vina unor rudeni hrăpărațe, din vina firei sale, nepăsătoare și glumeată, și din vina unor doi avocați, — mari tandale, cari nu sfăură decât să-l tragă tot mai la fund, Stan Boeriu ajunsese într-o bună zi la sapă de lemn. Fânățele, ogoarele, viile, boii și vacile, precum și cele două bivolițe s'au tot dus, învărtindu-se, și din vârtelul în care i s'a cufundat averea se pornise o suviță de vânt care-i suflă, lui Stan, în vatră. Atâta semn mai rămăsese din ce a fost odată. Pe casă mai era stăpân, și ce mai casă! Ori din ce parte ai fi intrat în sat, casa lui îți sărea mai întâi în ochi. De piatră, înaltă, cu case ferești mai apru uliță, și la

ferești obloane vopsite verde. A fost om cu scaun la cap dacă a croit-o așa de largă: opt eșii răsturnau scaunele prin casă. Numai cât, acum, puteau copiii să răstoarne casa și apoi să-și sufle în dește; nu mai venia Anița să-i potolească o bucată de pâine cu slănină, cu'n brânză de brânză, o'un fagur de miere. Mai era, însă, mămăligă, și până mai străjuște pe cârpător acest praznic auriu, au demădăjduște Românii, iar copiii se obișnuiesc repede să iose într-o mână un brânză de mălai și'n cealaltă altul și să li separe că îndoaie mămăligă cu brânză ori slănină.

Eră în cap de primăvară și până toamna târziu Stan Boeriu mai avea mălai pentru copii. Vânzase destul în iarnă, dar tot li mai rămăsese: magia lui fusese cea mai mare în sat.

„Toate plugurile umblă”, îi zice într-o dimineață Anița, cu ochii în lacrimi.

„Poți trăi nu numai din arat și sămănat. Poți trăi și din cules”, îi răspunde Stan, voind să-i descopere și femeii gândul care-l

frământă de mult. Dar Anița nu pricepuse. Începu să se tângue, cum fac toate mucerile.

„Nu suntem Sași, nevastă, nu ne putem gândi la spânzurațoare. Îți spun, căj cineva poate trăi și din cules, din acceris.”

— „Dar cum să seperi unde a'ai sămănat?” îi întrebă cu umire Anița.

„Trebuie să ai cap și voință”, răspunde Stan. Eu cred că Sașii de-accea se spânzură așa de lesne în nenorociri, pentru că sunt și proști și bleji. Îți spun că, în vara asta însă, vom avea și noi culesul nostru. Imi cumpăr o mașină de treierat, cu cai.

— „Camperi că-i pe nimioa”, răspunde întepată femeia, care se gândia că Stan poate știă ceva mai bun.

„Prisope-mă, femeie, e pe bani, și mașina și ceil. Dar vom avea bani.

— „Poate vor plouă din cer”, răspunde Anița cu dispreț.

„Din cer nu, ci din bancă”, zise bărbatul cu liniste. Nu-l atingeau întâpăturile Anitei, știa el să, numai de neajită se-i, vorbește astfel. În zilele bune niciodată eu s'au sfădit.

„Luăm un împrumut pe casa o să-l căpătăm de bună seamă, ce casă, ce grădină cu pomi. Împrumut nu prea mare: să putem cumpără patru cai și să plătim două rate la mașină. Văi tu, mașinile astea se vând pe rate. Ratele următoare le vom adună. O să ieșim ieștin, să vezi. Nu iau nici un om străin. Eu voi fi mașinistul, eu voi slobodniștii în mașină, Ion, Nicușor, Pătruș și Vasile vor mână câră.”

Stan Boeriu mai avu de făcut cu nevasta pân' s'o convingă pân' s'o liniștească. După ce văzu că s'ar putea face ispravă bună, Anița nu voia să înțeleagă cum, chiar Stan, să fie mașinistul să rămână toată ziua în moară de prav și să scuipe nume de negru! Slujba asta ar putea să dea unui Tigan, cum s'au făcut Sașii Binder și Fleischer, cari au mașini. Prăbușirea din sat unu ei de boiersădă o neliniștește mai mult pe Anița, ca pe orice mure, decât însă sărăcia în care a ajuns.

„Chiar așa o să-i bat pe cei doi Sași răspunde cu înălțare Stan. Mașina va fi marea

cruri și scene din viața lui petrecute prin Rusia, pe cari le-a pus în poezie. Numai laudă și cinste i-se cuvine.

Cu ocaziunea aceasta s'a în-casat suma de 876 cor.

A binevoit a plăti peste taxă următorii, cărora și pe aceasta eale le aducem mulțămîntă publică: Vasile Mărginean preot, Bîia 40 cor. Iuliu Todoran inv., Bîia 30 cor. George Todoran econom, Bîia 2 cor. M. Schaser comerc. Șona 10 cor. Iosef Graef comerc. Șona 20 cor. Alimpu Costea preot, Spini 12 cor. Ioniță Brad preot, Pă-nade 10 cor. Geza Bathori se-cretar, Șona 50 cor. Matias Peer, măcelar, Șona 5 cor. -Soimosi Miklos, Sănbenedic 10 cor.

De încheiere aducem mulțămitele noastre dlui preot și dlui învățator, precum și curatoratului din Bîia pentru sprijinul dat la reușita petrecerii. Iar compatrioților sași nu le putem dori altceva decît ca bunul Dumnezeu să le respăl-tească și lor după bunăvoința arătată. Avem însă speranță că și nouă ne va ajuta bunul Dum-nezeu ca să nu mai fim siliți a ne ruga de națiile dușmane și haine la suflet și vom avea în curând edificiul corăspunzător pentru școala noastră primară, care se ține astăzi într'o casă slabă.

Șona, la 18 Februar 1920.

Aurelia Lechințan
învățătoare.

Răsadnița.

Se apropie sărbătoarea celor patruzeci de mucenici (22 Martie), a sosit deci vremea să ne facem răsadnițele (melegarele) pentru sămănatul răsadurilor (curechiu, cărălabă, paradize, ardeiu ș. a.). La lucru, deci, că numai așa vom avea o răsadniță de folos, dacă o vom elădi cel puțin cu 7—10 zile înainte de a o sămăna. Și asta pentruca gunoii să aibă timp destul, spre a se așeza bine în răsadniță, altcum, aceea se cufundă lei, colo, sau crepă, când și-s mai frumoase răsadurile pe ea, iar aceste se uscă și se prăpădesc. Ca să ne scăpăm răsadnița de scufundări și cre-pături, când ne-o facem, să nu aruncăm gunoii pe ea numai ca de cloa, ci acela trebuie scu-turat bine așezat tot straturi de câte o schioapă bună, și în tot locul pe o formă și călcat apoi bine cu picioarele.

Cel mai potrivit gunoii pentru răsadniță e gunoii proaspet de cai, pentrucă e mai cald. În lipsa lui, e bun și cel dela vitele cornute.

Locul cel mai potrivit pentru răsadniță e locul bătut toată ziua de soare și înzest se poate adăpostit de cătră mează-noapte, de vre-un hăizăș.

Răsadnița să nu se facă mai înaltă de un metru, dar și din aceasta înălțime, c'am 30 cm. să fie în pământ.

Înainte de-a o sămăna cu o zi două facem îngrăditura. Cea mai

mai bună e cea din scânduri. Soandura cea de cătră mează noapte să fie mai lată ca cele dela capete și decît cea dela mează și, pentruca să scutească răsadurile de vânturile reci, cari vin de cătră mează noapte.

Dupăce am așezat îngrăditura, de scânduri, ori de altceva, nu-mai decît, punem pământul de lipsă, pe răsadniță, pentruca să se încălzească de ajuns, până la sămănat. Pământul să fie bine mărunțit în mâni, și lătinat de o potrivă de gros. Stratul de pământ, pe răsadniță, să nu fie mai gros de o schioapă.

Îndată ce am sămănat se-mînțele, cernem peste semînțe cu un ciur, un strat de gunoi bine putred, sau pământ gras, jumătate gunoi, pentruca să se acopere bine sămînța.

Isprăvind și lucrul acesta, a-coperim răsadnița cu rogojini, scânduri sau altceva și nu o mai descoperim până răsar toate se-mînțele. Acum se poate desco-peri în'amiază vre-o 5—7 zile dupăolaltă, pentruca răsadurile tinere să se aierizeze și să se întărească de lumina și căldura soarelui.

Deacîi încolo, se poate lăsa ziua întreaga descoperit, dar noaptea, până în nopțile reci și gerose, neamintit să se acopere.

Dupăce s'au întărit puțin ră-sadurile trebuiesc udate, ca stratul de pământ să fie totdeauna bine umed. Până în nopțile

reci, udatul să se facă des de dimineață, cu apă, ținută peste noapte în casă, ca să nu fie prea rece. Mărităziu, când nop-țile s'au mai încălzit, încât nici uriaș de brumă nu mai lasă după ele, udatul se face seara. Acum se pot lăsa nu numai ziua, ci și noaptea descoperite.

Dacă timpul se recește și amenință cu brumă, peste noapte iarăș acoperim răsad-nițele. Altă grijă și lucru nu ne mai cere, până la plantarea răsadurilor.

Cine nu are gunoi, sau modru de a-și face răsadniță în chipul arătat, se poate feri și cu ră-sadnița rece. Săpăm adecă gu-noiim bine de toamna cu gunoi putred, mai bine cu găinaș, un strat în grădină, la umbra unui gard, pom ori arbore ca cel puțin într'ameazi să-l umbrească, și acesta îl sămănam cu curechi, cărălabă și alte legume, cum s'a văzut mai sus. Un năcar au ră-sadnițele acestea, dar nu e așa de mare ca să nu ne putem mântui de el. Foarte des ni-le pustiesc purecii. Dar toată boala are leac. Leacul lor nu e nici cenușerul, nici varul mărunț, nici, colbul de pe drum, ci altul: udatul cât de des, aproape în toată seara, când ziua nu a plouat.

Purecii, cari ne prăpădesc ră-sadu, se numesc pureci de pământ. Ei aci în fața pământului se ouă, aci se ciocesc puți și aci, în pământ pe sub brazi, conăcesc toată viața, și numai atunci ies la iveală, când li si-

sub ochii mei; nu va sdrobi grăul, nu vor merge gronțe în paie, n'o sări de atâtea ori cu-reaua. Las' că știu eu ce tre-buie să fie!"

Pe-atunci nu se știă pe sate de mașină cu aburi, cu benzină. Chiar mașinile cu cai erau de puțină vreme introduse. Imblă-ciiile stăteau încă amenințătoare prin șuri, prin cămări, gata în toată clipa să înceapă o revolu-ție reacționară. Binder și Fleischer, cei doi Sași cari cumpăraseră mai întâi mașini de treerat, învățate de cai, tre-ceau drept nește oameni foarte cutezători. „Neamțu' și draeu" ziceau Românii. Și, prin simplul fapt că aveau și mașini, erau socotiți de cei mai avuți Honți din sat. Cât putea costa o dră-cie de-aceea minunată!

Deci, când sătenii auziră că Stan Boeriu își cumpără mașină, simțiră un adânc respect față de el.

„Are încă bani destui!"

— Și să cuture el să umble cu drăcii nemțești!

— Un om care îndrăznește!

— De acum numai cu mașina lui mi-oi bate grăul."

Românii din sat așteptau mașina lui Stan cu mare bucurie. Părea că ei înșiși se simțiau mai săltați dela pământ prin cutezanța unuia de-ai lor. Și nu arareori se întâmplă ca, unul ori altul, întâlnindu-se cu Binder ori cu Fleischer să la zică:

Auzi, jupâne, mai căpătăm o mașină!

— Bun! Ala bun, răspundeă Sasul.

— Mașină nouă. O să vă ice Stan apa dela moară.

— De ala nu frică la noi. Sare un cui, rămâne Stan cu gura căscat. Nu pricepe el cum trebui direș.

— Il veți arată dumneavoastră.

— No ie!" făcea Sasul cu ciudă.

Stan Boeriu era un om mijlo-ciu, indeseat, unul dintre Românii cari iau sacul de-o găleată sub-suoră. Deși avea pasul greu, era totuși sprinten, iute de pi-cior și de gură. Ochii-i jseau mereu în cap ca la un drae. Trăise bine cu toată lumea; în zilele bune făcea cinste pe la

crășme cât zece. Sătenii țineau la el, și, în adâncul lor, doreau din toată inima să-i meargă bine lui Stan cu mașina, să-i bată pe Sași și să ajungă iar la moșie. Trei-patru fruntași din sat dacă erau străini de dorința asta: aceștia se bucurau c'au rămas ei sezători pe soa-unele cele dintâi ale bogăției.

Dacă sătenii făcură multă vâlvă din vestea cea nouă, nu rămase nici Stan în nelucrare. De când se desprimăvărare el nu vorbiă de altceva. De câteori se întorcea dela oraș le zicea oamenilor:

„Să vedeți ce mândrețe! Am să-i bat pe Sași să le curgă petecele!" Le vorbiă de mărime, de culoare, de batoză, „doba cea dințată", de roate, de ro-țițe și de măsele. Încă înainte de-a intra mașina lui Stan în sat, știă toată lumea că batoza e feștită verde, că ruzile de cari trag caii sunt roșii, că roatele sunt vineții. Știau că curcava cea lungă e grea de douăzeci de kilograme. Și, încă înainte de a sosi mașina, sătenii nu mai vorbeau de Stan Boeriu,

ci de Stan „cu mașinile" Nu se știe pentru ce nu-l porecliseră „Stan cu mașina", nu „cu mașinile", căci numai una avea să aducă.

Lucru însă nu merse așa de ușor precum și-l închipuiseră sătenii, precum și-l închipuise mai ales Stan Boeriu. Căratul grăului se terminase, de o săptă-mână mașinile lui Binder și Fleischer bubuiau, și mașina lui Stan încă nu sosise. Bădicul eră acum tot pe drumuri, mereu împungaciul, mereu posomorit: așa-i dacă ai de lucru cu stră-inu, te încurcă chiar la sfârșit. A trebuit să se sfădească în toată legea, ba să ridice pumnul la agentii cari voiau să i-o scumpescă după încheierea târgului.

Când treeratul intră în a doua săptămână Stan plecă cu trei cară împrumutate dela ru-denii și în ziua următoare se întoarse, în sfârșit, cu mașina. Din capul satului alaiul care o petrecea se tot îngroșă, și când așezară noulata în curtea unui frate de-al lui Stan, venise tot satul s'o vadă, chiar și cei doi

lește foamea. Și dintre toate verdețurile curechiul le mai place.

Ca să ne apărăm răsădul de ei și ca să le stricăm culcușul, ori pentruca să-i simim să și-l mute mai departe de răsădnică, e de ajuns și ne apărât de lipsă, ca răsădnica să o ținem tot timpul umedă. În pământul umed nici nu se oază, nici nu se olocesc și puiază și nici nu pot trăi. E adevărat, că se mai rădăcesc dintre ei către răsădnică, se mai înfruptă din frunzele răsădnicii, oricât de departe și-ar fi mutat comorul, dar de pustit cu desăvârșire nu-l mai pustiesc.

Cel ce are lipsă de mai puțin răsăduri, și le poate prăzi și în oturi de flori, în nește lădițe acume făcute și ținute în casă, la ferestrele de către soare, cum prășesc răsădurile de flori.

Nicolae Pop.
profesor de economie.

Acci cetitori, cari nu mai doresc să le vină „Unirea Poporului”, să o trimită înapoi, scriind pe față „re-bour”; altfel îi socotim, ca abonați și trebuie să plătească abonamentul. — „Unirea Poporului” începând cu anul acesta este de sine stătătoare și nu mai apare ca număr popular de Joia al „Unirii”.

Săși proprietari de mașini. Blander și Fleischer.

Mașina câștigă admirația tuturor, toți voiau să-și bată epicoasale cu ea, în jurul lui Stan se făcu o cerc gros: toți voiau să știe pe când va veni Stan cu mașinile la ei. Celor doi Sași li se cam lungisără fețele, dar când zăriră căii cari trebuiau să învârtă mașina, zâmbiră cu satisfacție. Și Românii începură să se cotoască: eii erau patru gloabe, până că numai acum le-au luat corțurile de pe spinările ascuțite. Stan pricepu numai deoată situația, se duse la cai, îi trase de urechi, îi bătu cu palma pe boturile slabe și mari ea niște solnițe, și zise:

„Prri! Patru cai — călușei, să tot îmblătești cu ei! Ghii caii toți patru mă! Asta-i calul lui „Sfântu Gheorghe!” strigă el bătând pe coaste pe-un cal ținut în frunte și pinteșog de piciorul stâng de dinapoi; calul era foarte trist.

Mulțimea răsă din inimă, se împicase văzându-l pe Stan cu voie bună. Adevărul era că Stan fusese silit să cumpere gloabele aceste, — nu-i rămăseseră bani pentru alții mai buni. Navastă-aa, rușinată, pieri de tot de sepede prin mulțime.

(Va urma).

Ticăloșia episcopiei de Hajdudorogh

Metropolitul Blajului arată în Senat ticăloșia guvernului maghiarez de pe vremuri.

În Scaat (Sfatul bătrânilor) din București dl senator I. Moșoiu a întrebat pe dl ministru al cultelor (pus peste treburile bisericesti) și al instrucțiunii (treburile școlilor), că ce are de gând să facă cu preoții, protopopii și învățătorii alor 15 comune românești din Secuime, cari nu și-au primit plata de mult și cari nu știu de cine să asculte.

Înalt preasfințitul Mitropolit al Blajului, Dr. Vasile Smeiu, a cerut atunci cuvânt și răspunzând, că acum I. P. S. Sa este mai marele credincioșilor desfăcuți de episcopia de Hajdudorogh și să preoțimea de acolo și-a primit salariul pe anul 1919, a arătat pe scurt ticăloșia și minciuna cu ajutorul căreia s'a întemciat aceea episcopia.

Iacă îndată după 1867, de când a început prin Ardeal stăpânirea ungurească, sau aflat pe la marginea ținuturilor locuite de Români sate și orașe, în cari Românii au început să-și uite limba lor strămoșească și să învețe cea ungurească. Cu vremea, împuțerniciada-se Ungurii tot mai tare, acești Români s'au pierdut aproape cu desăvârșire; școala românească nu avea, iar slujba românească n'o înțelegeau.

Ungurii atunci și-au adus aminte, că tare bine ar fi, dacă pentru acești credincioși ai bisericii unite cu Roma s'ar putea câștiga pe oare care cale slujbă ungurească în biserică. Umblat-au și de sute de ori la Roma, dar Papa nici odată nu s'a învoit. Păgăduit-au marea cu sarca, dar omenia sfântului Părinte n'au putut-o cumpăra.

S'au hotărât așadar să mințescă și cu minciuna să câștige la ceace n'au putut ajunge pe calea adevărului. La propunerea unui ruten renegat din Budapesta ei n'au mai cerut limbă ungurească în biserică, — și-o făcut-o ei doar și fără legădujță — au cerut însă dela Papa dela Roma să le dea voie să slujească în limbă grecească. În cazul acesta nu se pot despăra nici Românii, nici Ungurii și nici Rutenii, pentru că limba grecească e limbă moartă, pe care n'o înțeleg nici unii nici alții, așa apă-

Lor numai atâta le trebuia, să aibă cumva învoirea Papii, că apoi încolo știu ei ce să facă.

Și Papa de pe atunci, Piu al zecelea, n'a băgat de seamă minciuna, mai cu seamă că a mintit nu numai guvernul, ci, de dragul maghiarizării, chiar și episcopii unguri, și s'a învoit să se facă episcopia de Hajdudorogh, în care să se slujească însă numai grecește.

Atâta is-a fost de ajuns Ungurilor, și ei s'au pus pe lucru; au scos limba românească din biserică, înlocuindu-o cu cea ungurească.

Cu minciuna însă poți prânzi, dar cine nu prea. Așa s'a întâmplat și de data aceasta. Bunul Dumnezeu, n'a lăsat să se bucore câțiva ani, dar apoi le-a dăruit zidirea pusă pe temelia minciunii și episcopia de Hajdudorogh astăzi nu mai este. A fost însă odată ea în povest, că dacă n'ar fi fost nu s'ar povesti.

Acestea le-a spus înalt preasfințitul Mitropolit al bisericii unite în Senat, în viziunea din 20 Februarie. Le-a spus, pentru ca să știe toți Românii, și cei din Vechiul Regat, ticăloșia Ungurilor și mai bine să înțeleagă lumina, că pe tot dreptul i-a bătut Dumnezeu pe Unguri, pentru că și de sfânta biserică și-au bătut joc, și cu ajutorul bisericii au voit să-și ajungă scopurile cele mai mărețe.

Toate coroanele de hârtie trebuie primite.

Înainte de a da gazeta la tipar aflăm, că Consiliul Dirigent a dat o ordonanță aspră, care poruncește să se primească toate coroanele de hârtie, întru cât sunt stampilate fie în Bucovina fie în Ardeal.

Așadar de aci înainte nu mai este iertat să căutăm dacă e bună ori rea stampila. Ordonanța aceasta este foarte bună, scăpându-ne de multe neajunsuri și neplăceri.

Ce zice un cetitor din Vechiul Regat despre „Unirea Poporului”.

Gazeta noastră a străbătut și în Vechiul Regat și omenii o ceteresc cu mare drag. Iată ce ne scrie un cetitor de al nostru din Husi: „Va rugăm să ne trimiteți ziarul în două exemplare, căci s'a mai găsit un abonat, care ca și mine s'a plictisit (s'a urit) de presa (gazetele) noastră ateistă (fără Dumnezeu), socialistă, nepatriotică (care nu ține la țara sa) și vândută.”

Lucrând noi îndemnați de cea mai curată dragoste față de poporul din care am răsarit și căruia li închisăm toată vîlaga noastră, ne cade așa de bine, când ne scrie și oună cineva câte un cuvânt de dragoste. Căci dragostea numai cu dragoste poate fi răsplătită.

Impotriva răspândirilor de știri.

1. Vor fi considerați ca infractori:

a) Doei cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colporta, comentă în orice chip, știri neadevrate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de război, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

Această infracțiune se va judeca și condamna de pretor în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 1000 Lei.

Când faptete de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legea penală în vigoare în timp de război.

Oameni buni! Nu e nici creștin, nici român bun, care nu cumpără barămi un leu de al Orfelinatului din Blaj!

Cum stă lumea și țara.

— Răvașul săptămânii. —

Din Țară.

Când se întoarce dl Vaida? — Blocul parlamentar. — Biruințele partidului național. Imprumutul intern. — Mai multă încredere.

Intoarnera dl Vaida.

S'a vădit de mulțori, și doresc mulți, ca dl *Vaida-Voevod* să se întoarcă cât mai curând dela Londra. Intoarerea D-sale o doresc mai ales aceia, cari ar vrea să se schimbe guvernul.

Cu toate acestea dl Vaida întârzie. Causa întârzierii este, că ministrul prezedinte al Franței, *Millerand*, a fost silit să se ducă pe câteva zile la Paris, și așa și sfaturile s'au întrerupt.

Blocul parlamentar.

Scriam în alt număr al gazetei noastre, că blocul parlamentar, în fața atacurilor îndreptate contra sa de liberali și oamenii generalului *Averescu*, își strânge rândurile, și vrea ca din partidele blocului să facă un singur partid. Finta aceasta până acum n'a fost ajunsă. Causa e, că mulți din membrii partidului național nu ar fi tocmai împăcați cu felul, cum s'ar face contopirea partidelor. Au adică temere, ca nu cumva să ajungă la prea mare putere dl forga, care la urma urmelor n'are decât vre-o 30 de oameni în parlament. Dar aceste sunt numai vorbe, pe cari le răspundesc unii și alții. Causa necontopirii sace în împrejurarea, că nu e acasă dl Vaida, fără de care nu se poate face un lucru așa mare.

Biruințele partidului național.

La alegerile parțiale (singuratic, făcute după alegerile din anul trecut) aproape pretutindeni au reușit candidații partidului național. Așa la Șugatag, Șiria și Gâtaia. E drept, că la Orăștie, Sighet și Arad au reușit, *Averescu*, *Tache Ionescu* și *Toma Stehănuș*, aceasta s'a întâmplat însă numai cu învoirea partidului național, sace a ținut să și acești mari bărbați de stat să aibă loc în parlament.

Cu toate acestea nu putem încă să vedem alegerea

tăranului *Lăzărescu*, în cercul *Boroșineului*, unde a reușit în contra candidatului *Dr. Ioan Suciu*, fost șef de resort.

Desființarea Consiliului Dirigent.

Ceace s'au vestit în numărul trecut al gazetei noastre, că pentru desființarea Consiliului Dirigent trebuia să se înlăpșeze Camerei un proiect de lege. — s'a împlinit. Ministrul *Borcia* în ședința din 6 Martie a și citit acel proiect.

În legătură cu desființarea Consiliului Dirigent și contopirea lui în guvernul dela București se ivește întrebarea: oare fi-vor trasi la răspundere acei membri și acei slujbași, cari la slujba lor dela Consiliul Dirigent au trecut marginea puterii lor, și au săvârșit fapte ne la locul lor? Întrebarea are răspuns hotărât. — Da, vor fi trasi la răspundere! A-aceasta o cere de altminteriea *Insus dl Iuliu Maniu*, care ține să nu se ascundă mâța în sac, când și așa de mulțori prea și-a arătat ghiarele.

Imprumutul intern.

Multe chestiuni ce la are statul, după ce nu mai este nădejde să se expete împrumut în străinătate, se vor acoperi prin un împrumut intern, adică, luat dela băncile din țara noastră. Singur băncile din București au făgăduit, că dau 600 milioane. Subscrierile la împrumut se vor începe la 25 Martie.

Mai multă încredere!

Oamenii, cari se abat pe la București, spun, că în împrejurările date de acum țara noastră românească stă, multămintă Domnului, destul de bine. Și o să fie și mai bine. Îngrijorare o singură împrejurare poate să dea. Împrejurarea aceasta este, puținul curaj ce-l arătăm față de obrăznicile străinilor, și mai ales față de aceia, cari abia acum încep să se apese priosre noi. Cu un curaj prea

suntem lășatori, și prea ascultăm de poveștele lor șoptite la urache între patru ochi.

Și fără să ne facă băgători de seamă cei ce vin dela București, am văzut și noi și până acum, că tot ne mai căciulim înaintea astorfel de trași-impinsi. În fața acestui fapt trist avem un singur îndemn: să nu se mai întâmple! Că doar noi am fi stăpâni în țara asta!

Altfel ni se pare, că vorba aceasta nu se potrivește atât de mult fraților noștri dela sate, și mai vârtos

unora dintre fricoșii noștri năfrăgari.

Reîntregirea guvernului.

Am vestit la timpul său, că unii dintre membrii guvernului au ieșit din scaunele lor. Între aceștia a fost și ministrul de războiu *Răscanu*. În locul lui a fost numit veștitul *general Moșoiu*, învingătorul dela Tisa. Prin numirea D-Sale, credem, că a ajuns în fruntea treburilor militare nu numai un oștean bun, dar și unul, care ca Ardelean, va ști să fie cu ochii în patru când e vorba de uneltirile ungarilor.

Din Lumea Largă.

Pacea cu Bolșevicii. — Ce ne cer sovietele? — Sfatul dela Londra pe partea noastră. — Soartea Basarabiei. — Denikin invie? — Ce mai fac Ungurii? — Banii Americii. — Turcia.

Cum mai stăm cu bolșevicii?

Nu mai încaps aproape nici o îndoaie, că bolșevicii ruși vreau din toată inima pacea. Gândul acesta se vede din faptul, că au putut la la stat de pace toate țările.

La pacea cu bolșevicii e interesată, după cum am mai spus, întreaga lume. Nu e mirare, dacă în primul rând Anglia și Italia s'au grăbit să se pună în înțelegere cu Rușii, și cu atât mai puțin e de mirat, că țările vecine cu Rusia, cum sunt Polonia și România au urmat aceeaș cale.

România, după spusele domnului *Ștefan C. Pop*, deslăsa parte la desfășurările din Varșovia, totuși nu și-a împunericit pe trimisul *Florescu*, să încheie pace, ci numai să urmărească cu băgare de seamă desbaterile de acolo. Care va să zică, despre încheierea unui contract de pace, încă nu poate fi vorba.

Ce ne cer și ce ne dau Rușii?

Cererile Rușilor sunt acestea:

1. România să recunoască Republica Sovietelor, ca putere de cârmuire a tuturor Rușilor;

2. România să dea teritoriul tuturor, cari au fugit din

România în Rusia, că se scape de cântate, ori din altă pricină politică.

3. România să plătească despăgubiri Rusiei, pentru armele, tunurile, munițiile, magazinelor, lăuate de armata rusească la retragerea din Moldova.

În schimb Rusia sovietică să îndeosească:

1. Că să înapoi visteria României, care se află la Moscova din anul 1916, și

2. că recunoască drepturile depline ale României asupra Basarabiei.

Sfatul dela Londra ne da Basarabia.

Pe când sovietele rusești sunt abia pe calea de a ne recunoaște drepturile asupra Basarabiei, Sfatul dela Londra ne recunoaște acest drept fără nici o restrângere. Se vede aceasta din o telegramă trimisă dela Paris de dl I. Pelivan, Camerei și Senatului nostru din București.

Aliații și Sovietele rusești.

Gazeta *New-York Herald* vestește, că Anglia, Italia și Japonia s'au înțeles să recunoască guvernul sovietelor dela Moscova. Știrea aceasta nu se poate primi cu toată încrederea, fiindcă nu se poate presupune o ruptură

dintre puterile acestea și dintre America și Franța, cari nu recunosc guvernul sovietelor în forma lui de astăzi.

Denikin nădăjduște.

Deși bolșevicii l-au bătut cumplit, așa cât nu i-a mai rămas decât un petec de țară, Denikin tot mai are speranță. Temeiu de încredere i-ar da alianța, ce a făcut-o cu cazacii, și biruința ce ar fi câștigat-o asupra bolșevicilor, luându-le 21000 prizonieri, 52 tunuri și 231-mitraliera. Ce ne privește pe noi Românii, n'avem deocamdată nici să ne supărăm, nici să ne bucurăm de veștile acestea, chiar dacă ar fi adevărate.

Pacea cu Ungurii.

Issălirea păcii noastre cu Ungaria întârzie mereu. Dar să nu creadă cineva, că pentru aceasta am sta rău la Sfatul Păcii. Nu e vorba să ni-se ice din ce ni-s'a dat odată, ci e vorba să ni-se recunoască dreptul și asupra ținutului dela Bichș-Ciaba, ai cărui locuitori slovaci au cerut cu multă putere să fie alipiți României. Tocmai pentru aceasta, până când Sfatul Păcii nu va hotărî asupra ținutului pomenit, trupele Române au primit porunca să le țină ocupate.

Ce mai fac Ungurii?

Deocamdată sărbătoresc. Adunarea națională a ales de regent (cârmuitor) pe *Horthi*, și acum ungurii stau să-și sară din piele, pentru că *Horthi* se sjoară și pe lună și pe stele, că are să întregască Ungaria cum a mai fost. Deodată cu sărbătorile acestea nu-și uită să lucre pe sub mână, mai ales în contra noastră, punând la cale câte și mai câte înțelesuri tănuite (conjurății) Tot atunci însă stau să îmbete lumea cu apă rece, că ei au gânduri pașnice. Creadă cine vrea. Altfel nu-i departe ziua de 15 Martie, pe când s'a fost legătuț *Horthi* să pornească războiul pentru eliberarea Ungariei. Vom vedea dar, ce plătește lăudăroșia lui. Din parte-ne îl așteptăm liniștiți. Dacă-i trebuie păpară cu orice preț, nu-i vom fi sgârșiți.

Stăpânirea Fiumei.

Italia și Sărbia încă tot nu s'au putut înțelege. Și e puțină nădejde să se înțeleagă curând, după ce *Wilson* care s'a însănătoșat și ține iar cârma Americii, stă cu toată puterea pe partea Sărbilor.

Banii Americii.

Statele unite deocamdată nu mai vreau să deie bani împrumut statelor din Europa. Spun adevărat, Americani, că nu pot da împrumut, pentru că statele Europei în cursul războiului au luat obiceiul să risipească fără multă bătaie de cap banii, și așa nu e nădejde să plătească în curând și la termen împrumuturile. Din pricina aceasta dau sfat Statelor europene să se pună pe cruțare, să facă o economie a banului, — statorind cu grijă venitele și cheltuielile, — că numai astfel se poate îndrepta lucrurile. În schimb America e gata să sprijinească întregirderile particulare (singuratic).

Sfatul e bun. — și statele europene vrând-nevrând vor trebui să-l urmeze.

Impărțirea Turciei.

Din 30 milioane de locuitori câți a avut, după încheierea păcii nu va mai avea decât 6 milioane. Ce schimbare, Doamne!

A apărut „*Călimdarul dela Blaj*“, care este cel mai bun și cel mai ieftin călimdar românesc. Cuprinde pe lângă cele ce se țin de călimdar și foarte frumoase povestiri și poezii, scrise de scriitori cu penă măiestră. Apoi glume și mărunțisuri. Târgurile de țară sunt date deschilnit într'o cărticică. Are și câteva chipuri foarte bine reușite.

Călimdarul e făcut de cei ce scriu la această gazetă și se află de vânzare la „*Administrația Unirii Poporului*“ pentru prețul de 4 cor. și o coroană pentru plata poștei (recomandat).

Cărți întrate la Redacție.

A apărut „*Păvăstitorul Săntății*“ numărul 2 cu următorul cuprins: Aprinderea de plămâni sau pneumonia. Degerătura. Despre arsuri. Mica farmacie a essei. Se poate abona dela Administrație: București, Calca Griviței Nr. 170.

Pentru ce trebuie să postim?

Suntem într'a treia săptămână a postului mare. Nu mai avem mult și vom prăzui iarăș frumoasa și luminată zi a învierii Domnului. Pentru ca să putem însă prăzui cu vrednicie această serbătoare minunată, trebuie să ne pregătim bine trupește și sufletește.

Sfânta noastră biserică poruncește ca pentru acest praznic să ne pregătim prin post și ajun de 40 de zile, numit postul mare. Întrebarea e, că oare pentru ce o face aceasta biserică?

Fiind ea mama cea mai iubitoare, dar totdeodată și cea mai înțeleaptă, biserică nu da porunci fără de înțeles. Ea doarește și vrea, ca prin legea postului eregînii să se învețe 1. a-se stăpâni pe sine și astfel a deveni oameni cu suflet tare, pe cari să nu-i poată clinti nici un fel de ispită, 2. vrea să ne dea prilej a fi ascultători și astfel a ne câștiga vredniciei veșnice și neperitoare pentru împărăția cerurilor.

Postul este vechiu, el este deodată cu omenimea. Doară încă pe când se afla Adam și Eva în raiu le-a dat Dumnezeu poruncă să postească, dându-le voie să mănânce din toate bunățiile cari se aflau acolo, numai de pomul binelui și al răului oprindu-i să se atingă. Jidovilor le-a poruncit Dumnezeu prin prorocul său Moise, să nu mănânce carne de porc. Iară în serbătoarea cea mare a împăcării, jidovilor le era oprit să mănânce vreme de 24 de cinsuri. Ziua aceasta și astăzi o mai țin jidovii și o numesc ziua cea lungă. Moise, Ilie și însuș Domnul nostru Isus Hristos au postit câte 40 de zile. Sfântul Ioan Botezătorul a postit și mai mult în vremea cât a petrecut în pustie.

Întrebarea e acum, că oare postul are vre-o însemnătate pentru viața noastră? De bună seamă, că are, altfel nu l'ar porunci biserică.

Postul întărește sănătatea trupului și lungeste viața. Nu vă aduceți aminte de cei trei tineri dela Babilon, cari, deși n'au mâncat decât numai legume, au fost mai frumoși și mai grași ca cei ce se hărăneau cu carne? Sfântul Antoniu pustnicul și sfântul Pavel pustnicul au trăit mai bine de 100 de ani, deși au postit o viață întregă în pustia thebană. Sfântul Alfonso, mort la anul 1787, Sămbăta ajuna regulat în cinstea Precurarei Vergure Maria și cu toate acestea a trăit peste 90 de ani. Hippocrate, cel dintâi doctor al lumii, a cărui învoană o vedem zilnic pe păreții

oricărei farmacii, a trăit 140 de ani și a fost sănătos ca mărar. Întrebat odată, cum a viețuit de a ajuns așa vrăstă frumoasă, a răspuns: „Nu m'am săturat niciodată în viața mea“. Chiar și doctorii de astăzi vindecă unele boale, mai cu seamă celea de stomac, cu post ori cu ajun.

Postul luminează mintea. Prorocul Dăniilă m'a mâncat la curtea regelui Nabucodonosor decât numai legume și cu toate acestea a întrecut prin cumintenia sa și pe cei mai înțelepți băbași din țara întreagă. Toți oamenii cari învață mult știu din pășania proprie, că dacă sunt prea sătui nu le prinde bine mintea. Postul întărește voiața. Oamenii postelnici biruiesc cu mult mai ușor ispitele și uneltirile diavolului ca cei pururea sătui. După cum în războiu orice cetate se poate cuprinde mai ușor prin flămânzirea apărătorilor ei, așa și trupul numai prin post se poate umfla. Postul este pentru trup, ceea ce este căpăstrul pentru caii prea buicestri. Diavolul când vrea să ne ispătească își pune toată încrederea în trupul nostru cel sătul și el bine știe, ce face. Chiar de aceea e bine să nu ne prea încredem în trupul nostru, ci să-l mai înfrânăm din când, nu cumva să se dea robul prea iute diavolului.

Postul ne face mai cucernici. Sfântul Atanasie zice, că prin post omul devine asemenea ingerilor, cari nici nu mănâncă și nici nu beau. Fieca noastră este o amestecătură a firei ingerilor cu a animalelor. Cu cât luptăm mai mult împotriva firei de animal, cu atâta întărim mai tare în noi firea cea îngerească. În privința aceasta firea noastră seamănă mult cu o cumpănă: când se ridică o parte a cumpăunii, se coboară cealaltă.

Prin post ni-se iartă păcatele. Ninivitenii și-au câștigat iertarea păcatelor prin post.

Prin post ne ascultă Dumnezeu rugăciunile. Sutașul Corneliu din Scriptură a postit până la orele 3 după prânz: atunci Dumnezeu i-a ascultat rugăciunea și a trimis la el un înger. Când Holoferne se pregăti să cuprindă cetatea Betuliei, locuitorii cetății se puseră pe post și pe rugăciune; Dumnezeu îi asculță și prin vitejia Iuditei îi scăpă de primejdie.

Postul ne câștigă și alte bunătăți sufletești. Moise după ce postit a putut să vorbească pe muntele Sinai cu însuși bunul Dumnezeu. Iară peeroculul, Hironim, după post i-se arată Dumnezeu pe muntele Horeb.

Bine înțeles, că postul n'are aici un rost dacă în aceeași vreme facem păcate și fapte rele.

Dar fie destul deocamdată. În numărul viitor voiți arăta cum trebuie înțeleasă legea aceasta a postului și că Dumnezeu prin post nu dorește să ne bolnăvim și de aceea a dat voie mai marilor bisericii, ca legea postului să o imblânzească, și întocmindu-o de așa, ca oricine, chiar și muncitorii dela lucrările cele mai grele, să o poată implini. Postul bisericii noastre însă pentru cei mai mulți oameni e prea greu și de aceea biserica li ușurează cu drag dând dispensă oricărui creștin, dacă o cere.

Iuliu Maior.

Din Calvasăr.

Comuna Calvasăr se află la județul Târnava-mare, și este curat românească, numărând cam 1200 suflete. Aproape toate celelalte comune din județ sunt mestecate cu Sași și cu Unguri. Toți locuitorii sunt de religia greco-catolică, cu toate acestea mai înainte aveau două bisericiuțe de aceeași lege, și acestea erau mărul de ceartă între locuitorii comunei. În sfârșit, la cererea celor mai mulți credincioși, Consistorul din Blaj a poruncit să fie numai o singură parohie în Calvasăr, cu o singură biserică.

Locuitorii sunt proprietari de pământuri, având unii fiecare avere de cel puțin 5—25 jughere. În comună nu sunt moși boierești, pentru că preotul de mai înainte, Dumitru Deac a stărut pe lângă oameni, să cumpere moșile boierești. Au școală cu 2 învățători, dar de acuma le trebuie cel puțin patru.

Poporul este harnic și-i place învățătura. Sunt însă câțiva tineri, sosiți de curând din războiu, cari nu se poartă bine. Ei cred numai în beutură și unii dintre ei sunt foarte destrăbălați. Toți ceilalți sunt oameni de înimă și de jertfă când e vorba de înaintare spre bine. Cel mult un lucru li-s'ar putea băga de vină Calvasărenilor, că nu au destul curaj să plivească încă din bună vreme neghina din grâul cel bun.

Cel mai de laudă lucru, pe care l-au făcut locuitorii din Calvasăr este, că s'au hotărât în sfârșit să delăture mărul de ceartă și în locul celor două bisericiuțe mici, scunde și nelcăpătoare se pregătesc să zidească una singură la mijlocul comunei. S'au pus deci pe lucru și

acuma își măresc fondul pentru zidirea unei biserici pe fel și fel de căi: Au făcut întâi o colecție, care crește zi de zi. Pe la Crăciun au umblat prin sat cu »craii» și au adunat suma frumoasă de 2100 cor., iară în 15 Februarie tineretul a aranjat producțiune teatrală cu ajutorul învățătorului din loc. S'a jucat »O zezătoare la sate» și »Școala lui Apponyi». S'a cântat imnul național și mai multe doine populare, încasându-se 2820 cor., din cari a rămas venit curat 1402 cor.

Sunt în sat câțiva locuitori sosiți acasă nu de mult din America. Aceștia au făcut o tovărășie cu numele »Societatea Izvor Rece». Scopul acestei societăți este ca membrii să-și câștige o cultură cât mai temeinică și să facă și bine. Astăzi această societate este destul de bogată. Din averea aceasta în anul trecut s'impărțit orfanilor din sat suma de 1500 lei. Societatea abonează pe sepele ei aproape toate foile românești și încearcă să pună baza unei biblioteci populare.

Deci nu au avea deocamdată altă de zis, decât să strig taturor oamenilor de bine: »Ca Dumnezeu înainte pe căile cele bune și adevărate pentru că să ne învrednicim a purta numele de Români din România-Mare».

Calvasăr, la 16 Febr 1920.

Iv.

Neamul negrilor.

Aici pe la noi încă trăiesc un fel de oameni, cu fața neagră și cu părul des, uneori creț și negru ca peana corbului. În limba noastră li numim pe acești oameni țigani, și pentru că seamănă la culoare cu ciorile mai strigăm după ei și cor, cor.

Țiganii nu sunt băștinași aici la noi, ei au venit de prin părțile de miezăzi ale Asiei — o parte de uscat ce cade dela noi spre răsărit.

Ei dar eu nu despre țigani vreau să povestesc doar să și zice că »toți țiganii nu plătesc cât un creștin» ei despre un neam de oameni, care trăiesc pe tărâmurile dela noi foarte îndepărtate, cam acolo pe unde se duc rândunelele să petreacă peste iarnă.

Neamul acesta de oameni se zice neamul negrilor și pământul unde trăiesc ei se

chiamă Africa, un pământ foarte călduros, pe unde nu este iarnă nici odată.

Oamenii aceștia, negrii, au buzele groase, părul des, lănos și creț. Fruntea dată înapoi, nasul mic, barba puțină, picioarele lungi și subțiri. — Trăiesc fără nici o grijă. E destul dacă au ce mânca, încolo nu-si bat capul cu nimic. Se împodobesc cu pene. La gât își pun mărgelile și inele de fier. Își vâpșesc întreg trupul cam așa cum se rumenesc și femeile pe la noi.

Când joacă, în loc de muzică bat tobele și fac așa un zgomot, să trebuie să-ți astupi urechile dacă nu vrei să auzzești.

Casele lor sunt ca niște colibe, acoperite cu crengi, ori cu frunze. La căsi n'au ferosti și ușile sunt așa de mici, să se pun pe brânci când vreau să intre în casă.

N'au cunoștință despre Dumnezeu. Se închină la orice lucru de nimic, cum ar fi la un lemn, la o coajă de ou, la o frunză de copac și altele.

La câmp lucrează numai femeile, cari își leagă copilul în spate, cam așa cum vedem de multe ori și la țiganii corturari de pe la noi — și merg la lucru.

Mai de mult sgarăieș pământul numai cu un cârlig. Acum cunosc și ei plugul.

Dacă un sat de negri din ceva pricină s'a certat cu alt sat, pleacă cu bătaie unul împotriva celălalt. Se bat și se omoară. Iar pe prizonieri și pe cei omorâți li mănăcă. Capetele celor omorâți și mâncăți, le împilântă în pari la poartă — chiar ca la povești.

Azela se ține mai viteaz și mai cinstit între toți care are mai multe capete de morți în pari dela poartă. Din feasta capetelor de oameni își fac vase și păhare de beutură.

Dacă li întrebi de unde au venit, îți arată cu mâna spre miezăzi-noapte-răsărit, adică spre Asia. Să spune, că din părțile acelea ar fi venit în Africa. Ce mai știm, poate au aceeași patrie cu țiganii de pe la noi, cari încă au venit din părțile acelea.

Astăzi mulți dintre negrii cred în legea turcească. Pământul lor e stăpânit de neamuri din părțile pământului nostru, anume de Englezi, Francezi și Belgieni, cari își

pun toate puterile să-i lovească pe negrii la omenie, pentru că știu ei bine, că »oamul fără omenie, e ca și trupul fără suflet».

Ion Popu—Câmpeanu.

ȘTIRI.

— »Plugarul» din Blaj ne a oinstit 279 cor. 66 fileri. Ne implinim o plăcută și sfântă datorință a mulțami și pe această cale însoțirei economice »Plugarul» din Blaj, care a dăruit pentru gazeta noastră suma de 279 cor. 66 fileri. Aceasta este totățul dar, pe care-l putem faceasta în cele 13 luni de muncă a noastră pentru neam.

— Luorați tot pământul. nu-l lăsați în părăginit. Dacă s'ar lucra, adică, tot pământul din România mare noi am putea vinde nu mai puțin de 550 de mii de vagoane de bucate. Și astfel socotind prețul unui vagon de bucate și numai în 10 mii de lei, noi am primi nu mai puțin de cinci miliarde și jumătate de lei la an. Banii noștri astfel s'ar scumpi și toate lucrurile s'ar ieftini dintr'una.

Nu vă socotiți mult așa-dar și luorați-vă și cel din urmă petec de loc, dacă doriți să se ieftinească traiul.

— Se oumintese Ungurii din... Ungaria. Ministrul afacerilor din afară al Ungarizi a trimis în ziua de 27 Febr 1920 o scrisoare către guvernul nostru, în care spune, că Ungurii nu mai vreau să trăiască în dușmanie cu România, ci că ei dimpotrivă vreau prietenia noastră. Mai mult ei doresc să aibă la ei în Budapesta un împuternicit al guvernului român, cu care să se poată lăfelege. În cazul acesta ar trimite și ei unul de al lor, cum au trimis și la Roma, Praga și Belgrad.

Așdără rând pe rând încep a se cuminti și Ungurii, dar deocamdată numai cei din Ungaria. Ai noștri și acuma trăiesc prin stolec.

Vrei să te îmbogățești? — Cumpără losuri de-ale Orfelinatului din Blaj!

— **Ingropăciunea marei învățat A. D. Xenopol** s'a făcut Duminică 1 Martie la București pe cheltuiala statului. A fost de față toată lumea bună din București. La biserică au vorbit dl ministru Borcia, N. Iorga, Take Ionescu și preotul basarabean Rugină, iar la mormânt dl profesor universitar D. Onciul.

Toate scrierile sale marele mort le-a lăsat ministerului de culte și o carte de mare însemnătate dlui Nicolae Iorga.

— **Cum își einsteso alții eroii.** În luna trecută Belgienii au făcut o mare sărbătoare națională. Guvernul belgian a hotărât, că va sădi un pom întru amintirea eroilor căzuți pe câmpul de luptă. La această sărbătoare au luat parte 20 de mii de copii din capitala țării, Bruxelles, iar Regele a primit defilarea lor.

— **Moartea unui doctor inimos.** Joi în 5 Februarie s'a stins din viață doctorul Iuliu Crișan, medicul-șef al ambulatorului policlinic din Alba-Iulia în vârstă de abia 32 ani.

— **Inmormântarea** i-s'a făcut în 6 Februarie, jălindu-l pe lângă părinți, frați și surori, toți pristinii și cunoscuții, cari l-au prețuit, ca pe un doctor bun și conștient. Facă-i Dumnezeu parte cu dreptii.

— **Ce folos că tata a fost oraiu, iar de mine-i val** ar putea zice și bieteles principese rusești, cari se află acuma în Elveția. Au fugit sărmanele de groaza bolșevicilor, care cum a putut, cele mai multe fără un ban în pungă. Unele sunt acuma crescătoare de copii pe la familiile bogate, altele țin de urât pe câte o doamnă mai mare, iară una, biata, s'a băgat chelneriță (fată care slujește la masă) la o cafenea elegantă din orașul Zürich.

— **S'a omorât pentru că nu i-a venit acasă bărbatul când i-a poruncit ea,** o doamnă din Budapesta, dar mai întâiu s'a îmbrăcat în haina cea mai frumoasă de mătăasă neagră. Minte femeiască.

— **Trei ani de zile unitați de lume pe un ostrov din Oceanul cel mare.** Capitanul năii »Seclanda nouă« povestește următoarea întâmplare: Fiind marea foarte turburată a trebuit să fac popas lângă o insulă depărtată din Oceanul cel mare. Coborînd pe uscat bag de seamă trei capete de oameni. Erau un american, un francez și un locuitor din Tahiti, cari se aflau singuri singurei de trei ani de zile pe această insulă. — Hrana lor au fost nucii de cocos și pești. Ei erau cu totul despărțiți de lume și n'aveau nici idee, că s'a sfârșit războiul, pentru că ori cât au așteptat cursul celor trei ani n'au văzut trecând pe acolo nici o singură naie. Nici nu mai amintesc cât de mare le-a fost bucuria, când i-am poștit să se urce în naie și să vină iară în lume.

— **Mulțămită publică.** Direcțiunea Internatului Școlii Normale din Blaj mulțamește din inimă direcțiunii însoțirii economice »Plugarul« pentru darul de 1000 cor., care așa de bine i-a prins acestui atât de sărac Internat.

— **Vlădii Ungarilor din Ardeal uneltesc împotriva noastră în Anglia.** Dl Vaida-Voevod a descoperit o uneltire și ponegrire foarte urită, făcută împotriva noastră de trei vlădici unguri din Ardeal. Zice, că au spus cele mai mari minciuni despre noi și că câte o greșeală cât un tântar, făcută de vre-un conducător de al nostru, au mărit-o cât un armăsar. Asta va să fie dragoste creștinească! Dar noi suntem învățați cu de acestea. Știm noi foarte bine, că Ungurii și de Dumnezeu sunt în stare să se lapede când e vorba să maghiarizeze, d'apoi încă atunci când e vorba de mântuirea pieii proprii. Se vede însă, că puterea »Dumnezeului Ungurilor«, ou care se laudau ei până acuma, o cam scăzut și s'a mărit puterea Dumnezeului adevărat, care este al tuturor popoarelor și prin urmare și al până acuma atât de oropsitului neam românesc.

— **Elvețienii nu vreau să le dea drepturi femeile.** S'au rugat adevă și bieteles femei din Elveția să le dea și lor vot la alegere. Elvețienii însă nici nu vreau să audă despre această și le-au răspuns, că ele să-și vadă de răntaș.

— **Armata va ajuta la lucrul oâmpului.** Ministerul de războiu din București a adus o hotărâre foarte cuminte, și anume că armata română va ajuta în primăvara aceasta la lucrul oâmpului arând și sămănând pământurile orfanilor, văduvelor și invalizilor de războiu. O mai cuminte hotărâre nici că se poate aduce.

— **Porumbi decorati.** Șodonia aceasta s'a întâmplat în Paris, unde au decorat înaintea unei adunări mari de oameni pe porumbii aceia, cari au făcut slujbă de poștari în războiu. De altfel s'au mai întâmplat lucruri de acestea mai înainte. Englezii au ridicat o piatră de pomemire pe mormintele cailor căzuți în războiul lor purtat cu Burii, tot așa au făcut și japonezii după războiul cu Rușii. Pentru ce să rămână mai pe jos porumbii Francezilor?

— **Bere uscată.** Unui inginer danez i-a reușit să afle cum să poate păstra berea uscată. Pentru că de acuma nu va mai trebui să mergem la orașmă, și încă la oraș să bem bere proaspătă. Ni-o vom face-o noi înșine acasă. Luăm din uscătura inginerului danez o bucată, o aruncăm într'un butoiu plin cu apă fierbinte. După două zile, când s'a răcit apa, aflăm în butoiu bere curată și proaspătă, să-ți lingi buzele și să-ți ștergi mustetele după ea, nu alta.

Numai de ne-ar trimite și nouă vre-o câteva bucățele de uscături de acestea. Ce bine ne-ar prinde colo la vară! Ce ziceți și D.-Voastră?

— **Fostul șef de resort Flueraș arestat.** Aflăm din gazete, că fostul șef de resort (ministru) Flueraș a fost arestat la Reșița, unde a fost trimis de către socialiștii români, ai căror om de seamă este.

Socialiștii au telegrafat în data dlui Maniu și generalului Mărdărescu, cerând să fie pus pe picior liber. Dl Maniu a și făcut pașii de lipsă, așa, că dl Flueraș a putut părăsi închisoarea după două zile de arest. Am dorii să știm, care a fost cauza arestării.

Aviz.

Se aduce la cunoștința tuturor acelor, cari au Cvote la însoțirea »Plugarul« din Blaj, că adunarea generală din 15 Febr. a. c. a decis urcarea valorii unei Cvote dela 10 la 100 cor.

Prin urmare sunt rugați toți aceia, cari au avut mai puțin de 10 Cvote respective au plătit în Ctul Cvotelor mai puțin de 100 cor., să-și întregescă suma la 100 cor. — Domnii, cari până la 1 Octomvrie 1920 nu vor răspunde acestui aviz, își vor primi banii plătiți fără nici-o altă recompensă din partea însoțirii.

Asemenea sunt rugați toți părtașii să-și înmulțiască numărul Cvotelor la o sumă ce se poate împărți cu o sută.

Ca spese de emisiune sunt de a se plăti de fiecare Cvotă à 100 cor. câte 10 cor.

2-2.

»Plugarul«

însoțire economică comercială.

Aviz.

Cine știe ceva despre *Vasilie Tulea*, K. u. K. Eisenberg. Regiment VI Erz. Komp. B. barak Kornesburg — Austria. Rugăm să scrie la adresa *Tulea Ioan* a Vlădicului, — Spini, posta Șona (Szépmező) jud. Târnava mică. 1-2.

Caut spre cumpărare

O moară

cu 1 sau 2 petri, poate fi cu motor de benzină sau păcură, și o mașină de

îmblătit

de 4 HP.

tot asemenea rog să mi se scrie prețul și gara unde se pot da sus spre transport.

George Radu,
dascăl.

Feldioara Războieni
p. u. Cucerdea Războieni
(Székejkocsárd).

1-2.

Redactor responsabil:

IULIU MAIOR

Număr cenzurat de: Vasile Săulescu